

Bilag 3: Strategiske valg for outcomefonden

Indholdsfortegnelse

	Side
1. Introduktion	3
2. Outcomefondens strategiske valg	6
3. Eksempler på udmøntninger af en outcomefond	12
4. Finansiering og forankring af outcomefond	16
6. Næste skridt	19

Introduktion

For at kunne træffe beslutning om, hvorvidt der bør oprettes en outcomefond i Danmark, er det vigtigt at afdække de grundlæggende strategiske valg for en sådan. Det kan kondenseres til tre centrale spørgsmål:

- Hvilket formål er relevant for outcomefonden? (fremgår af bilag 2)
- Hvilke strategiske til- og fravalg skal der træffes i forbindelse med, hvordan outcomefonden skal operere, herunder også hvilken målgruppe der kan være relevant? (fremgår af bilag 2)
- Hvor og hvordan skal en outcomefond forankres og finansieres?

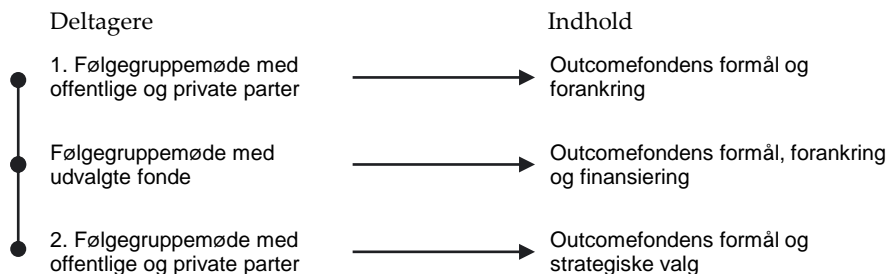
Hvert af spørgsmålene ovenfor vil i dette bilag blive uddybet med konkrete eksempler samt overvejelser om fordele og ulemper.

På de kommende sider beskrives det kort, hvilken proces der har været i analysearbejdet, samt hvilke aktører der har været inddraget i arbejdet.

Proces og aktørinddragelse

Som grundlag og til input for de strategiske muligheder for etablering af en outcomefond indgår flere elementer. Først og fremmest er analysen underbygget af omfattende desk-research på tværs af både internationale erfaringer med outcomefonde samt en analyse af, hvordan disse kan anvendes i dansk kontekst. Dernæst er der inddraget en bred gruppe af relevante aktører i to separate følgegrupper. Endeligt er der gennemført en række interviews med kommuner med eller uden erfaringer med sociale effektinvesteringer.

Inddragelsen af følgegrupperne er illustreret herunder, samt det overordnede indhold i de enkelte følgegruppemøder.

I følgegruppemøderne er hhv. fonde og offentlige/private parter blevet præsenteret for hinandens synspunkter, og der er givet input hertil.

Det præsenterede materiale på møderne er udviklet med udgangspunkt i de rammer og modeller, der også er præsenteret i dette bilag. Der har været et stærkt fokus på at afdække flest mulige synspunkter og argumenter i følgegrupperne, men samtidig give følgegrupperne et solidt vidensgrundlag at udtale sig på baggrund af.

Alle deltagere i følgegrupperne er blevet inviteret ud fra to primære hensyn;

- 1) Bred inddragelse på tværs af relevante områder
- 2) Erfaring og mandat

Derfor er der i følgegrupperne repræsentanter fra mange forskellige institutioner. Samtidig er det deltagere, der har stor erfaring og har kunnet give både strategiske og operationelle input til det videre arbejde.

Opsamlingen og resultaterne fra følgegrupperne videregives samlet set efter aftale med følgegruppemedtagerne.

Foruden de to følgegrupper, der, hver især og tilsammen, har bidraget til denne analyse, er der foretaget interviews med repræsentanter på ledelsesniveau fra tre kommuner:

- Aarhus Kommune
- Herning Kommune
- Faxe Kommune

Disse interviews har haft til formål at kortlægge og identificere den anden del af aktørlandskabet konkret samt teste den grundlæggende efterspørgsel efter en statslig outcomefond.

Dermed hviler analysen og de strategiske valg på et solidt fundament af input fra alle relevante aktører.

Outcomefondens strategiske valg

Dette afsnit introducerer et værktøj, og en model, der kan anvendes til at understøtte udviklingen af en konkret outcomefond. Værktøjet gennemgår syv strategiske valg, der skal træffes, når en outcomefond skal oprettes – og beskriver hvad de enkelte valg indebærer.

De strategiske valg implicerer enkeltvist en række praktiske afvejninger, der er nødvendige. Valgene har betydning for både outcomefonden og dens samarbejdspartnere (primært kommuner og regioner). Det samlede sæt af strategiske valg afføder derudover også en samlet afvejning ift. det overordnede formål for outcomefonden som beskrevet i bilag 2.

Afsnittet konkluderer først og fremmest, at flere forskellige modeller for outcomefonde er realistiske og mulige at etablere. Modellerne er tydeligt forskellige på udvalgte strategiske dimensioner, hvilket betyder, at de understøtter forskellige overordnede formål.

Model for strategiske valg i outcomefonde

Model for strategiske valg

Figuren til venstre viser, hvilke syv strategiske dimensioner, der er væsentlige at tage stilling til ved oprettelsen af en outcomefond. Ved at anvende modellen sikres det dermed, at alle relevante dimensioner bliver belyst og overvejet. Samtidig knytter modellen de strategiske valg og muligheder sammen med outcomefondens formål. Formålet kan betragtes som en forudsætning for de strategiske valg.

De syv strategiske dimensioner dækker samlet set

- 1) Udbetalingsmålene og dermed policy-område
- 2) Konkret målgruppe for outcomefonden
- 3) Prissætningsmekanisme for resultater
- 4) Afklaring af hvornår og hvordan udbetalinger sker
- 5) Involvering af aktører

Inden for hver af de syv strategiske dimensioner er den grundlæggende afvejning, hvorvidt det er outcomefonden, der har defineret indholdet, om det er op til ansøgere frit at definere indholdet eller en hybrid herimellem, eksempelvis som et partnerskab.

Beslutningen om, hvem der skal definere det strategiske valg, involverer en afvejning af de fordele og ulemper, der ligger i at lade hhv. outcomefonden eller ansøgeren definere valget. Disse afvejn timer uddybes på de kommende sider.

Det vil være den samlede kombination af de strategiske valg, der i sidste ende fastlægger rammerne for outcomefondens strategiske retning. Hvert af de strategiske valg skal, for at kunne implementere og etablere en outcomefond, operationaliseres yderligere ift. konkrete arbejdsgange, opgaver, samarbejdsmodeller mv.

Uddybning af model for strategiske valg

Modellens syv dimensioner bliver på denne side uddybet med konkrete eksempler på, hvad et valg eksempelvis kan være. På de kommende sider vil dimensionerne blive gennemgået i detaljer, og herunder hvilke centrale afvejninger der gør sig gældende. På side 12-15 gennemgås to mulige outcomefonde ved brug af et skala-instrument for at illustrere, *hvem* der definerer valget. Skala-instrumentet er samtidig en illustrativ måde at give et overordnet billede på, hvilken strategisk retning outcomefonden arbejder i.

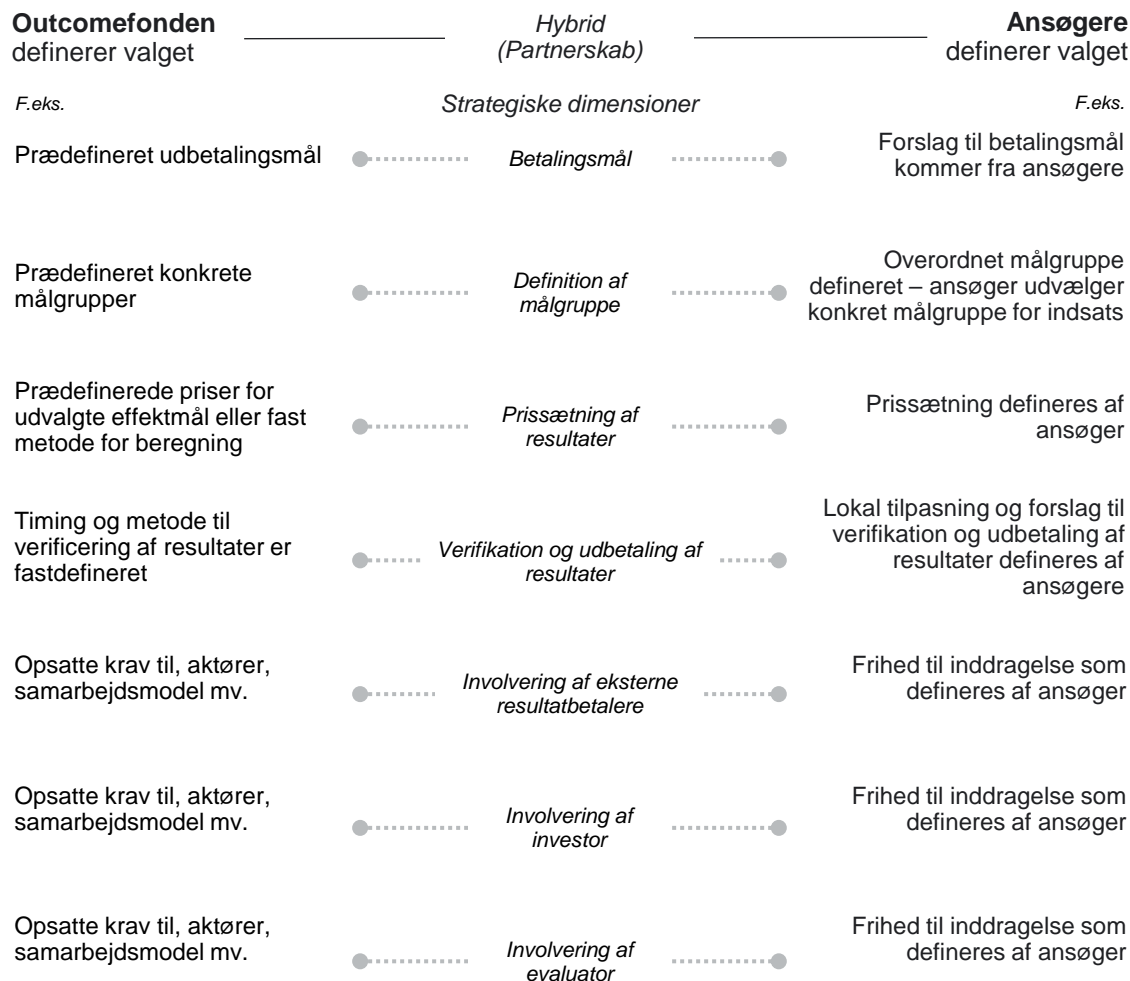
Der er på tværs af alle syv dimensioner grundlæggende afvejninger, der gør sig gældende.

Outcomefonden definerer:

I dette tilfælde er der fastsatte rammer og betingelser for, hvad det kræver at få udbetalt fra outcomefonden. Det betyder, at der er mindre mulighedsrum for udvikling og innovation i og med betingelser er fastsat på forhånd. På den anden side giver det outcomefonden mulighed for arbejde med en relativ høj grad af forudsigelighed og styring, og gør kriterierne for at komme i betragtning hos outcomefonden nemme at forstå.

Ansøgere definerer:

En sådan model stiller store krav til både outcomefonden og ansøgere. For outcomefonden vil det være nødvendigt i højere grad at sagsbehandle de ansøgninger, som ansøgerne har udarbejdet. Det er et større bureaukratisk arbejde for alle involverede aktører og skaber samtidig usikkerhed for ansøgere, selvom der er faste ansøgningskriterier. På den anden side giver denne model også mulighed for, at ansøgere udvikler nye og innovative måder at lave sociale indsatser på.

1 Betalingsmål / politisk område

Beskrivelse

Dette valg koncentrerer sig om valget af politiske områder og/eller de specifikke resultatmål, der udløser betaling. Dette valg er afgørende for omfanget af outcomefonden. Outcomefonden kan enten prædefinere specifikke politiske områder og betalingsmål eller tillade en bredere ramme, hvor det er op til ansøgerne at foreslå mål inden for generelle områder, eksempelvis socialområdet, beskæftigelsesområdet, børn og unge osv. Hvis outcomefonden vælger en generel målgruppe, er det op til ansøgeren selv at konkretisere målgruppen yderligere og definere relevante resultatmål. Outcomefonden kan dertil også vælge, om der skal udbetales midler til specifikke resultatmål, som "jobfastholdelse i minimum seks måneder" eller til mere generelle resultatmål som "bedre trivsel".

Afvejning af graden af prædefinerede valg

Ved at prædefinere betalingsmål og politiske områder kan outcomefonden sikre en højere grad af ensartethed i sin investeringsportefølje og skabe en mere konsistent betalingsmekanisme. Det sikrer dermed, at outcomefondens ønskede resultater kan fremmes. Alternativt kan en bredere definition af områder og mål give ansøgerne større autonomi til at skræddersy deres forslag til de specifikke løsninger, hvilket kan understøtte en mere holistisk tilgang og højere grad af social innovation. Der er dog ikke garanti herfor, og det vil også betyde en mere omfattende ansøgningsproces for både ansøgere og en mere omfattende sagsbehandlingsproces for administrationen af outcomefonden.

2 Definition af målgruppe

Beskrivelse

Dette valg vedrører hvilke(n) målgruppe(r), outcomefonden vil understøtte og udbetale midler til. Outcomefonden kan vælge en meget specifik målgruppe, eksempelvis ved at fokusere på indvandrere uden for arbejdsmarkedet og uden uddannelse eller børn i skolevægring. Alternativt kan fonden vælge en åben tilgang, hvor der ikke defineres en specifik målgruppe, eksempelvis kan fonden med et løst defineret resultatmål, f.eks. bedre trivsel, vælge, at det skal være op til ansøgeren at konkretisere hvilken målgruppe, de vil skabe bedre trivsel for. Målgruppen kan også være løst defineret, f.eks. udsatte unge, hvor den overordnede målgruppe er defineret, og hvor man stiller krav til ansøgere om at definere deres målgruppe mere præcist.

Afvejning af graden af prædefinerede valg

Ved på forhånd at have fastlagte målgrupper sikrer outcomefonden, at investeringsniveauet for denne gruppe alt andet lige øges i tråd med de mål, som outcomefonden kunne have. Prædefinerede målgrupper sikrer endvidere konsistens på tværs af outcomefondens portefølje af investeringer og vil alt andet lige bidrage til, at sociale indsatser effektiviseres inden for målgruppen. Omvendt kan ansøgere også definere hvilke målgrupper, hvor de ser både et behov og en business case. Det betyder at outcomefonden derfor også mister styringen ift. hvilke målgrupper, der vil blive investeret i. Endelig kan man forestille sig, at outcomefonden har en bred definition af målgruppen, eks. børn i mistrivsel. Her vil det så være op til ansøgere nærmere at definere hvilken specifik målgruppe, som de gerne vil arbejde med.

3 Prissætning af resultat

Beskrivelse

Dette valg vedrører, hvilken metode der skal vælges til at prissætte resultater. Såfremt outcomefonden har valgt at definere specifikke resultater, der udløser resultatbetalinger, kan den vælge klart at definere betalinger for præspecificerede mål eksempelvis gennem et prisskema (ratecard). Har outcomefonden ikke skarpt defineret, hvilke resultater, der udløser resultatbetalinger, kan outcomefonden vælge at specificere hvilken metode eller krav, der skal anvendes til at værdisætte resultaterne. Alternativt kan fonden vælge at invitere ansøgerne til selv at foreslå en metode til prisfastsættelsen af resultater, som outcomefonden herefter evaluerer i en ansøgningsproces.

Afvejning af graden af prædefinerede valg

Et ratecard kan bidrage til mere forudsigelige betalinger, der styrker ansøgernes budgetstyring og outcomefondens udgiftsstyring gennem en højere grad af sikkerhed. En standardiseret prissætningsmodel afspejler dog ikke nødvendigvis de unikke demografiske og økonomiske forhold, som ansøgerne har. En mere fleksibel metode, som giver ansøgerne mulighed for selv at definere prissætningen, kan derfor være mere hensigtsmæssig i sammenhænge, hvor resultaterne kan være vanskelige at prissætte (eksempelvis blødere gevinster). Et ratecard giver dog ansøgerne gennemsigtighed i resultaternes værdi og vil alt andet lige motivere ansøgerne til at rette indsats mod outcomefondens specificerede område eller målgruppe og alt andet lige øge sandsynligheden for at fondens ønskede resultater opnås.

4 Verifikation og udbetaling af midler

Beskrivelse

Dette strategiske valg fokuserer på tidspunktet og metoden for evaluering af ansøgernes indsatser, samt timingen for udbetaling af midler. Outcomefonden kan vælge at stille krav til, hvornår og hvordan projekter skal evalueres, og hvornår midler udbetales ved en succesfuld indsats. Eksempelvis kan fonden beslutte, at projekter skal gennemgå en årlig eller halvårlig evaluering ved hjælp af et randomiseret kontrolleret forsøg udført af en uafhængig tredjepart. I modsætning til dette kan fonden vælge at give ansøgeren friheden til selv at forslå hvordan og hvornår, evalueringen skal foregå og ved hvilken metode. For en kommune, der søger om resultatbetaling til en indsats rettet mod børn i skolevægring, kan kommunen på baggrund af tidligere erfaring f.eks. foreslå, at indsatsen evalueres med en før- og efter måling efter et år.

Afvejning af graden af prædefinerede valg

En fastlagt evaluerings- og udbetalingsstruktur kan øge forudsigeligheden og styrke budgetstyringen for ansøgerne og udgiftsstyringen for outcomefonden. En tydelig og fastsat evaluering er med til at give ensartede betingelser for alle investeringerne i projektets portefølje og er dermed med til at understøtte opbygning af evidens for målgrupperne.

Vælger outcomefonden i stedet at lade det være op til ansøgeren at foreslå en evalueringsmetode og tidsramme, kan det føre til mere målrettet og passende evaluering af de specifikke indsatser, men risikerer samtidig at give incitamentsproblemer.

5 Øvrige resultatbetalere

Beskrivelse

Dette valg vedrører, om outcomefonden kræver, at ansøgere engagerer andre medfinansierende resultatbetalere, og kan specificere hvilken andel af resultatbetalingen disse medfinansierende skal stå for. Kan fx være relevant hvis outcomefonden ønsker der engageres filantropiske parter til at medfinansiere samfundsøkonomiske gevinster. Outcomefonden kan ligeledes lade dette være et frit valg. Lokal medfinansiering, uden om outcomefonden, kan altid finde sted, mens medfinansiering som beskrevet ovenfor indebærer at outcomefonden, kommunen/regionen og medfinansieringsparten indgår en samlet aftale.

Afvejning af graden af prædefinerede valg

Ved at stille krav til en høj grad af involvering af eksterne resultatbetalere kan en outcomefond understøtte en bredere aktørinddragelse og dermed understøtte udviklingen af sociale effektinvesteringer i markedet bredt set. Omvendt betyder flere resultatbetalere også et større interessentbillede, hvilket kan øge niveauet af bureaukrati i processer omkring accept af investeringer i fonden, udbetaling af midler mv.

6 Involvering af investor

Beskrivelse

Dette valg vedrører i hvilken grad outcomefonden stiller krav til ansøgerens betaling af indsatsen. Outcomefonden kan enten kræve at en uafhængig social effektinvestor støtter ansøgerens indsats, eller at ansøgeren skal kunne påvise tilstrækkelig kapital til gennemførelsen af indsatsen. Modsat kan outcomefonden lade det være op til ansøgeren selv, hvorvidt de ønsker at inddrage andre investorer.

Afvejning af graden af prædefinerede valg

Ved at kræve involvering af social effektinvestorer kan outcomefonden være med til at understøtte udbredelsen af sociale effektinvesteringer. Modsat involveres flere parter, hvilket også kan give mere bureaukratiske processer.

Et centralt forhold for outcomefonden er at finde en model, hvor risikoen for at indsatsen ikke gennemføres, som følge af likviditetsproblemer, minimeres.

7 Involvering af evaluator

Beskrivelse

Dette valg vedrører i hvilken grad, outcomefonden stiller krav til inddragelsen af en uafhængig evaluator. I forlængelse af at en outcomefond kan stille krav til en ansøgnings evalueringsmetode, kan fonden også stille krav til, at det er en specifik type evaluator, der evaluerer indsatsen. Omvendt kan outcomefonden lade det være fuldstændig op til ansøgeren at definere, om de vil involvere en uafhængig evaluator.

Afvejning af graden af prædefinerede valg

Kravet om en uafhængig aktør kan bidrage til større forsikring om kvaliteten af vurderingen af de opnåede resultater, da uafhængige evaluators alt andet lige vil have større erfaring med at gennemføre komplekse valideringsmetoder. Derudover vil involveringen af uafhængige evaluators alt andet lige medføre større krav til ansøgernes metodiske stringens i udførelsen af deres indsats, hvilket kan understøtte evidensopbygning, men vil samtidig gøre den samlede indsats dyrere.

Eksempler på udmøntninger af en outcomefond

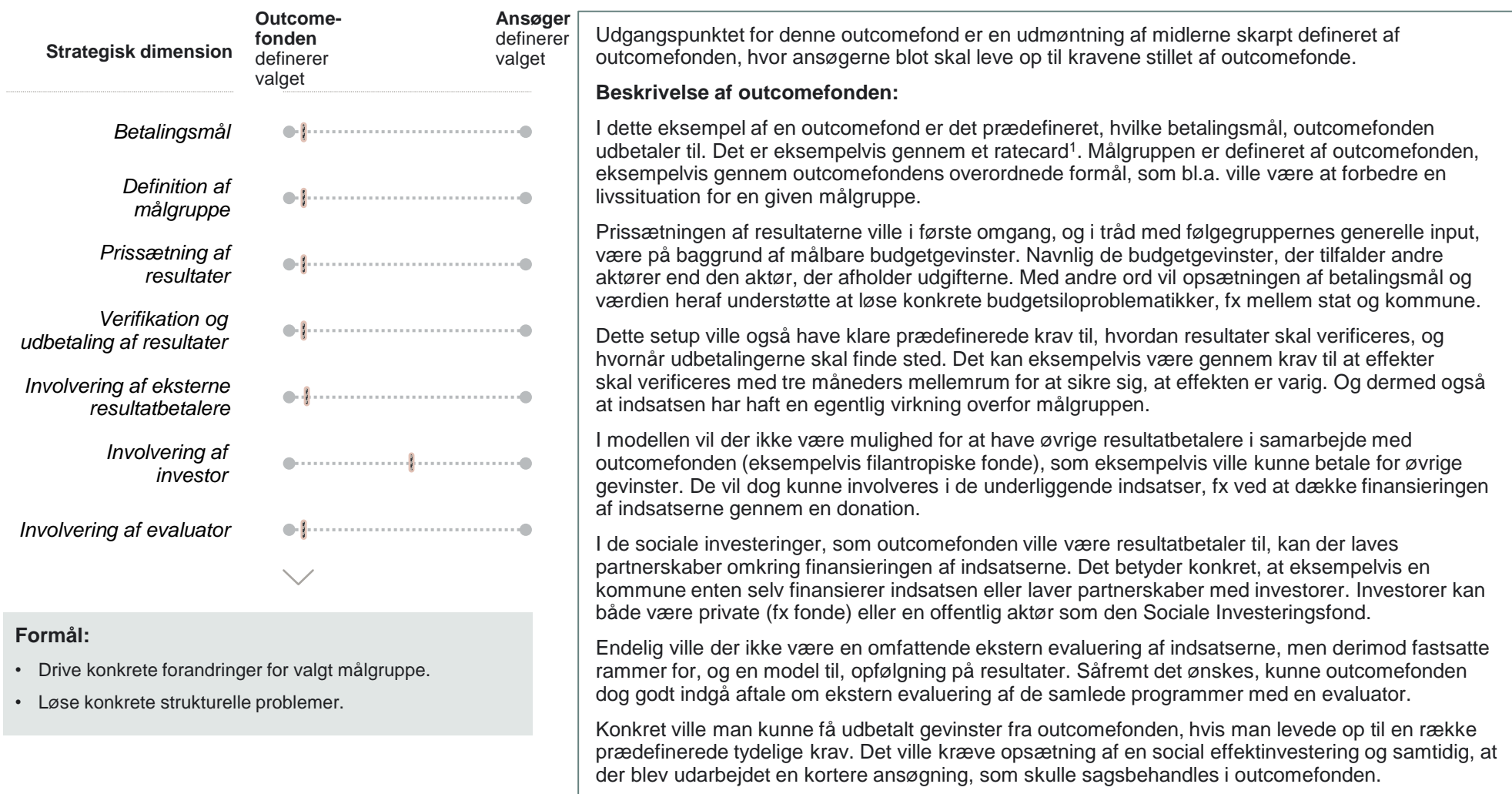
De kommende sider vil præsentere to forskellige strategiske arketyper for outcomefonde i Danmark, og hvad de vil indebære for organiseringen, udmøntningen og administrationen af fonden. For at give et overordnet billede på hvilken strategisk retning outcomefonden arbejder i, og hvem der definerer de forskellige valg, er der anvendt et skala-instrument.

Dernæst vil der blive præsenteret eksempler på, hvordan hvert strategisk valg konkret kan defineres under de to forskellige måder at organisere en outcomefond på.

For at gøre eksemplerne sammenlignelige tages der for begge outcomefonde udgangspunkt i samme overordnede målgruppe; *indvandrere uden for arbejdsmarkedet*.

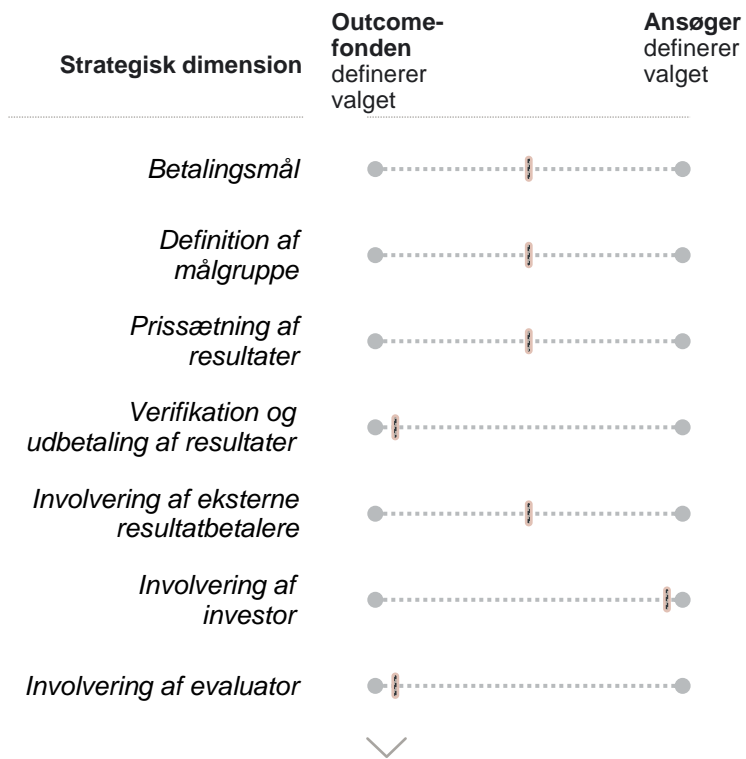
Der findes flere forskellige måder at definere de strategiske valg på, selv inden for et organisationsdesign, og eksemplerne repræsenterer således kun en af mange måder at definere de strategiske valg.

Outcomefond 1 | Fast målgruppe og stærkt resultatfokus med investering i indsats

Note: 1) Et ratecard er en oversigt over forskellige mulige indsats en kommune eller anden leverandør kan gennemføre for at kvalificere sig outcomefondens ansøgningsproces, samt hver indsats resultatbetaling ved en succesfuld indsats.

Outcomefond 2 | Partnerskabsbaseret model med fokus på innovation

- Formål:**
- Drive konkrete forandringer for valgt målgruppe.
 - Opbygning af evidens.

Udgangspunktet for denne outcomefonde er partnerskaber mellem aktører og outcomefonden, der sammen udvikler og bliver enige om konkrete betingelser.

Beskrivelse af outcomefonden:

Outcomefonden definerer i samarbejde, fx gennem en partnerskabsbaseret model, med ansøgere, hvilke konkrete betalingsmål, som der arbejdes med. Det kan gøres inden for en overordnet målgruppe, som outcomefonden har prædefineret, men hvor der er behov for yderligere konkretisering af den faktiske målgruppe, der arbejdes med i partnerskabet. Eksempelvis kan outcomefonden have udsatte unge i deres overordnede målgruppe og partnerskabet definerer sammen, at den specifikke målgruppe er unge, der har svært ved gennemførelse af uddannelse.

Prissætningen af gevinster er i denne model også baseret på dialog, analyse og samarbejde i partnerskabet. Modellen kan enten være en ratecard-model, hvor man i outcomefonden har defineret en række kriterier for udbetalinger, som danner rammerne for det, der kan aftales i partnerskabet. Alternativt kan partnerskabet udvikle nye metoder og modeller for opgørelse af priser og udbetalingen.

Outcomefonden kan på forhånd opstille klare kriterier for, at udbetalingerne eksempelvis kun kan ske årligt. Det er med til at sikre, at outcomefonden fastholder styringen og forudsigelighed med egen likviditet.

Investeringerne kan organiseres med eksterne resultatbetalingspartnere, og det kan ligeledes gøres til at krav, hvis det er ønsket.

Den sociale aktør i partnerskaberne kan inddrage eksterne investorer til finansiering af indsatser, men også som en del af det samlede partnerskab. Det vil naturligvis øge omfanget af koordinering mv., men giver samtidig en større mulighed for idéudvikling og innovation – både ift. organisatoriske setup, men også målemetoder osv.

Endelig vil en sådan outcomefond fastholde ansvaret for evalueringen af indsatserne. Det vil være med til at understøtte en yderligere evidensopbygning.

Eksempler på udmøntningen af en outcomefond til målgruppen 'indvandrere uden for arbejdsmarkedet' baseret på de forskellige outcomefondstyper

	Arketype 1	Arketype 2
Betalingsmål	<ol style="list-style-type: none"> 1. Påbegynder job eller ordinær uddannelse. 2. Fastholder job i mindst seks eller tolv måneder. 3. Deltaget i undervisning i hvad der svarer til seks måneder. 	Betalingsmål kan præsenteres som i arketype 1, men kan også være helt op til ansøgere at komme med bud på.
Definition af målgruppe	Indsatser der hjælper langtidsledige indvandrere, der har været i Danmark mindre end syv år og som er enten job- eller uddannelsesparate, tages i betragtning af outcomefonden.	Den overordnede målgruppe er indvandrere uden for arbejdsmarkedet og outcomefonden foreslår konkrete målgrupper som jobparate kontanthjælpsmodtagere eller uddannelsesparate, men det er op til ansøgerne at konkretisere og præsentere målgruppen i ansøgningen.
Prissætning af resultater	<p>Ved opnåelse af målet: 5.080 kr. - Statens sparede refusion i en måned</p> <p>Efter seks måneder: 30.480 kr. - Statens sparede refusion i seks måneder</p> <p>Efter 12 måneder: 30.480 kr. - Statens sparede refusion i seks måneder</p>	Outcomefonden giver ansøgerne muligheden for at forslå en mulig prissætningsmetode, der tager højde for statens refusionsbetalinger. Ansøgeren udarbejder på baggrund af dette en samlet business case for deres ønskede indsats.
Verifikation og udbetaling af resultater	Evaluering af indsatser <i>skal ske ved før- og eftermålinger</i> . Første måling skal ske når en deltager påbegynder job eller uddannelse, anden måling seks måneder efter og tredje og endelige måling skal ske efter et år fra igangsættelsen af indsatsen.	Evalueringen af indsatserne <i>skal udføres som et randomiseret kontrol forsøg</i> , hvor kontrolgruppen enten er konstrueret ud fra et lodtræknings-setup eller via matching.
Involvering af eksterne resultatbetalere	Det er <i>ikke muligt</i> at inddrage andre resultatbetalere.	Det er muligt at inddrage andre resultatbetalere, men det er <i>ikke et krav</i> .
Involvering af investor	Det er muligt at involvere en ekstern investor – men <i>ikke et krav</i> . Outcomefonden tilbyder assistance til ansøgnings-processen og udarbejdningen af investeringscasen.	Det er muligt at involvere en ekstern investor, men det er <i>ikke et krav</i> . Outcomefonden tilbyder assistance til ansøgnings-processen og udarbejdningen af investeringscasen.
Involvering af evaluatør	Evalueringen gennemføres som før- og eftermåling af kommunens eget jobcenter – som fremsender data til Outcomefonden der validerer.	Evaluering skal ske under de definerede retningslinjer og udføres af en ekstern evaluatør.

Finansiering og forankring af outcomefond

Oprettelsen af outcomefonden forudsætter, at der findes finansiering til den, samt at den kan forankres i en velegnet organisation.

I arbejdet med analysen har vi afsøgt finansieringsmuligheder på tværs af filantropiske fonde og statslige parter. På følgende side præsenteres tilbagemeldingen herom fra de forskellige aktører, der har deltaget i arbejdet. Derudover præsenteres tre forskellige modeller for finansiering af en outcomefond med udgangspunkt i statslig finansiering – af den primære årsag, at det på tværs af aktørerne blev anset som den mest realistiske vej til finansiere en outcomefond.

På de efterfølgende sider gennemgås mulighederne for at forankre en outcomefond i en eksisterende offentlig institution, og hvordan dette hænger sammen med den type af outcomefond, der etableres. Endvidere har vi gennem dialog med juridiske eksperter afdækket, hvorvidt mulighederne umiddelbart vurderes at være mulige med eksisterende lovhjemmel – eller om det vil kræve ny lovgivning.

I dette afsnit vil de forskellige involverede parter holdninger og synspunkter til finansieringen og forankringen af en outcomefond blive præsenteret. Dernæst vil tre grundlæggende forankringsmodeller for en potentiel outcomefond i staten blive beskrevet, samt hvordan disse vil afhænge af typen af outcomefond, i forhold til hjemmel i eksisterende lov, rammer der skal undersøges videre eller behovet for nye lovrammer. For hver forankringsmodel vil mulighederne for finansiering blive afdækket.

KL og kommunerne mener, at en ubureaukratisk proces er en central forudsætning for, at en outcomefond lykkes i praksis. Dette indebærer en simpel vej til at opnå midler fra fonden med meget tydelige fastsatte rammer for, hvad der udløser betaling. Dertil mener de, at fonden bør have en vis armslængde til det politiske system i udmøntningen af midler.

Statslige myndigheder er ikke uenige i, at forankringen af outcomefonden bør have armslængde til det politiske system, men de giver dog udtryk for, at politikerne skal have muligheden for, i et vist omfang, at have indflydelse på hvad outcomefonden skal støtte. Dette underbygger, at fonden i første omgang søges at blive etableret som en pulje/øremærket bevilling, på baggrund af midler afsat hertil gennem politisk aftale.

Fondene ser bredt set ikke, at de skal være med til at finansiere en outcomefond. Dog er der, for udvalgte fonde, et perspektiv i at medfinansiere resultatbetalinger for blødere effekter, fx trivsel-effekter, for konkrete målgrupper. Fondene er dertil meget positive overfor at understøtte finansieringen af konkrete sociale investeringer, der er placeret under en outcomefond.

De tre forankringsmodeller er alle udtryk for reelle forankringsmuligheder, der dog i høj grad vil afhænge af formålet med outcomefonden og målgruppen for fonden.

Model 1: Outcomefond etableret via enkeltstående kapitalindskud i en fond/pulje under DSI.

På baggrund af loven om Den Sociale Investeringsfond er der umiddelbart intet til hinder for, at en outcomefond kan etableres under DSI, så længe formålet og aktiviteterne for outcomefonden er i overensstemmelse med de regler, som DSI er underlagt, fx DSI's politisk udpegede temaer.

Model 2: Outcomefond etableret via enkeltstående kapitalindskud i en pulje under en statslig styrelse, fx Socialstyrelsen

Etableres outcomefonden som en pulje under fx Socialstyrelsen vil den skulle etableres eksplicit som en pulje under styrelsens puljeadministration. Det indebærer, at det skal undersøges nærmere, præcist om en outcomefond kan defineres tydeligt som en pulje, afhængig af den endelige outcomefonds karakteristika og formål.

Model 3: Outcomefond etableret med permanent finansiering målrettet udligning af specifikke incitamentsudfordringer

Denne forankringsmodel vil kræve, at der oprettes en ny lov, der specificerer de regler outcomefonden skal virke under. Dertil vil outcomefonden under den nye lov være omfattet af de generelle regler og love herom bl.a. forvaltningsloven og offentlighedsloven. En grundig vurdering af behovet for en ny lov kræver videre undersøgelse og afhænger af outcomefondens specifikke karakteristika og formål.

Model 1: Outcomefond etableret via enkeltstående kapitalindskud i en fond/pulje under DSI.

I denne model vil outcomefonden blive etableret i DSI. Med erfaring og kompetencer inden for sociale investeringer, vil DSI have mulighed for at tilbyde relevant vejledning til kommuner og regioner og hjælpe dem med at opbygge kompetencer inden for sociale resultatbetalinger. Ved at anvende denne forankringsmodel vil man ligeledes sikre en vis armslængde til det politiske system som især KL og kommunerne efterspørger. Forankring i DSI vil samtidig kræve, at der er klar adskillelse mellem DSI's investeringsfond og outcomefonden – for at undgå interessekonflikter mellem de to (da outcomefonden potentielt vil skulle udbetale midler til investeringer foretaget af investeringsfonden).

Midlerne til puljen vil kunne blive forhandlet i forbindelse med finansloven under enten Social-, Bolig- og Ældreministeriets §15, SSA-reserven, de generelle reserver (§35) eller som en del af økonomiaftalen mellem stat, region og kommuner.

På baggrund af loven om Den Sociale Investeringsfond er der umiddelbart intet til hinder for at en outcomefond kan etableres under DSI, så længe formålet og aktiviteterne for outcomefonden er i overensstemmelse med de regler, som DSI er underlagt. Det vil dog være vores anbefaling, at eventuelle supplerende krav, som afhænger af den endelige outcomefonds specifikke karakteristika og formål, undersøges grundigt inden etablering.

Model 2: Outcomefond etableret via enkeltstående indskud i en pulje under fx Socialstyrelsen

I denne model vil outcomefonden forankres som en pulje under en specifik styrelse, afhængig af outcomefondens målgruppe. Hvis outcomefonden eksempelvis vælger at fokusere på at hjælpe individer med hjemløseproblematikker, er det umiddelbart muligt at forankre puljen til outcomefonden under Socialstyrelsen, på lige fod med andre puljer i styrelsen. Ved at forankre outcomefonden her sikres politikernes mulighed for at have indflydelse på, hvilke formål outcomefonden kan støtte. Det er derfor bedst egnet, hvis formålet med fonden ligeledes er at målrette den specifikke ressortområder.

Midlerne til denne pulje vil da blive forhandlet inden for den relevante ressortparagraf, eller fx under SSA-reserven (eller øvrige) i forbindelse med forhandlinger om finansloven.

Der er ligeledes umiddelbart intet til hinder for, at denne forankringsmodel kan tages i brug, men når outcomefondens formål og evt. målgruppe står klart, vil det være nødvendigt at lave en nærmere vurdering.

Model 3: Outcomefond etableret med permanent finansiering målrettet udligning af specifikke incitamentsudfordringer

I denne model vil outcomefonden blive etableret som en automatisk mekanisme, der udbetaler midler på baggrund af udligningen af specifikke incitamentsudfordringer, så som sparede refusionsbetalinger hos staten. Denne forankringsmodel er mere kompliceret og vil kræve væsentligt flere ressourcer – og formentlig politisk vilje – at få etableret. Dette underbygges af, at erfaringen med outcomefonde i Danmark er sparsom – og en kompliceret mekanisme kan blive vanskelig at implementere både blandt embedsmænd og at få igennem politisk.

Midlerne til en sådan mekanisme vil kunne sikres gennem eksempelvis Økonomaftalen mellem stat, region og kommunerne eller direkte på finansloven.

For at implementere outcomefonden baseret på denne forankringsmodel, vil det sandsynligvis være nødvendigt at hjemle denne i et lovgrundlag, der specificerer de regler outcomefonden skal virke under. En grundig vurdering af behovet for en ny lov til etablering af outcomefonden ud fra denne model kræver en nærmere undersøgelse, når outcomefondens karakteristika og formål er konkretiseret. Fondens udlodninger skal derudover ske i overensstemmelse med nationale forvaltningsretlige principper, udbudsregler og EU's statsstøtterelevanter.

Næste skridt

Outcomefonde er et nyt redskab i dansk kontekst. Det indebærer, at både de kommende modtagere af midlerne fra outcomefonde, men også myndigheden der skal implementere den, vil skulle lære at bruge et nyt redskab. Derfor er det nødvendigt at gå struktureret til arbejdet med at etablere outcomefonde i Danmark, dels for at sikre de lykkes med formålet, og dels at de første outcomefonde skubber på udviklingen mod mere ambitiøse outcomefonde i Danmark.

På følgende slide præsenteres et bud på en overordnet tilgang til et struktureret arbejde med at introducere outcomefonde i Danmark. Samlet set anbefales det med tilgangen at starte med at introducere outcomefonde i sin simplest mulige form (svarende til model 1 s. 13), som samtidig er den mest efterspurgte blandt aktørerne. På sigt kan der gradvist introduceres mere komplekse modeller (som fx model 2, s. 14), som kræver mere af alle aktører – både ansøgere og den enhed der skal udmønte fonden.

På langt sigt vil det ligeledes være muligt at oprette mere automatiske outcomefonde, som ikke er afgrænset af øremærkede bevillinger, og som er uden udløbsdato. Dette vil dog kræve et stort kendskab til outcomefonde blandt de statslige aktører og politiske beslutningstagere, der skal beslutte at finansiere det – vi vurderer derfor ikke, at tiden er moden til dette endnu.

Figuren til højre viser et roadmap for, hvordan der kan arbejdes med outcomefonde i en dansk kontekst. I dag arbejder DSI med sociale effektinvesteringer og modner markedet.

En central forudsætning for succes med etablering af en outcomefond er, at der er en vis modenhed i markedet for sociale effektinvesteringer. Ikke fordi de to instrumenter behøver hænge sammen, men fordi tankegangen er den samme langt hen ad vejen.

Modenhedstrappen viser fire udvalgte typer af outcomefonden, hvor de første er en forudsætning for de senere, da de alt andet lige stiller større krav til kompetencer, erfaring, viden, markedsmodenhed mv.

I figuren er de fire outcomefonden beskrevet kort. I nærværende bilag er eksempler på de tre første outcomefonde beskrevet yderligere.

Implement anbefaler derfor, at man begynder med **outcomefond 1**.

